

S a választ lelkesülten hordja szét:
Magyar szó hangzott első e helyen,
A végső is magyar lesz. Ugy legyen!

E színházban azonban sokáig játszottak még a németek, a magyar szó csak lassan tudott gyökeret verni. A színház olasz renaissance-stilben épült, Hellmer és Fellner bécsi építészek tervei szerint. Költsége a hozzáépített Koronahercegszállóval és vigadóval együtt 900.000 K. volt. Elfért benne 1200 néző. — Az előfüggöny felirata: „Nyelvében él a nemzet!” — A díszleteket Lehmann Mór (L. o.) festette. — Szept. 25-én Lócs Gusztáv kezdte a szezont, németekkel. 1876 ápr. havában újra magyarok jönnek Temesvárra: Sztupa Andorék; jul. havában a bécsi Földhitel-intézet megvette a színházat, 350.000 frtéért. 1877 ápr. végén Aradi Gerő társulata fejezte be előadásait. 1880 máj. 1-én a színház leégett! A „Nőuralom” volt műsoron, (Aradi igazgató alatt) miként a megnyitáskor és ugyancsak Felekynével. A színház 250.000 frt erejéig biztosítva volt. 1881 nov. 19-én megalakult a színügygyámolóító egyesület. 1882 dec. 10-én megnyílt az új színház. A színházat ismét a Hellmer és Fellner bécsi építész cég építette. A földényben még a német társulat játszott. A megnyitás estjén a katonai zenekar nyitánya után Hunyady Margit elszavalta Kiss József prólógját, melynek ez volt a bevezetője:

Légy üdvöz szirt, liget és erdő,
Csalékony távol, közel messzeség,
Ál-nap — és holdfény, mely kékellő
Festett egek felhőit bontja szét.
Légy üdvöz szinfalak világa,
Vászonra festett bűbajos világ,
A melynek édes hazugsága
Örök igazság!

A prólógust ünnepi allegória követte, utána „A király házasodik” c. vj. következett, művészi nivón. Kiemelendők: Sz. Németh József, Kissné, Bács, Somogyi, Lénárdné, Kükemezey Vilma, Balázi, Szathmáry, Mezey. A darab után Rónaszékyné magyar népdalokat énekelt.

1883 husvét napján az aradi társulat kezdte meg előadásait a „Vörös sapká”-val, befejezték: máj. 8-án. Ez évben újra megalakult a színügyi egyesület. —

1884-ben a színügyi egyesület vezetője Ormós Zsigmond, Török János, Molnár Viktor, Telbisz Károly. (1892-ben az egyesületnek 110 tagja volt.) Ez év ápr. 13-án Mannsberger társulata volt itt. Dec. 18-án a városi bizottság elhatározta a magyar színészet állandósítását. 1885 okt. 3-án volt az első magyar téli szezon, Geröffy Andor kitünő gárdájával. A következő év igazgatója újra Mannsberger, 1888-ban pedig a nagyhírű Krecsányi Ignác, kinek hervadhatatlan érdemeit e lexikon III. kötetében rnéltatjuk. 1899 okt. 6-án megnyílt a temesvári első teljes magyar színidény, Makó Lajos vezetése alatt. („Szombatosok”.) Ekkor kiszorították a magyar színészek a németeket és ettől kezdve a színpadon kizárólag a hazai nyelv dialmaskodott. 1902 ápr. 27-én a temesvári magyar színügyelet feloszlott és 40 ezer K vagyonát színházi célokra a városnak ajándékozta. 1914 aug. havában Krecsányi Ignác nyugalomba vonulásával Sebestyén Géza lett a temesvári színház igazgatója. 1920 nov. havában a színház leégett. Az impérium-változás alatt igazgatók voltak: Fekete Mihály, Franyó Zoltán, Szendrey Mihály stb.

(Erődi Jenő.)

Temesváry Lajos, színigazgató, sz. 1841-ben, Érpelén, Szilágy m., megh. 1909 jun. 9-én, Debrecenben, mint Máv. tisztviselő. Színész lett 1860-ban, Molnár Györgynél. 1882 nov. a Szombathelyi Béléval vívott párbajból (1881 aug. 5.) kifolyólag a kolozsvári törvényszék másfélévi államfogházra ítélte. Neje: Farkas Irma, színésznő, sz. 1850-ben, Debrecenben. 1877-ben lépett a pályára, férjénél. —

„Temetni jöttem Caesart, nem dícsérni!...” Szállóige Shakespeare „Julius Caesar” c. tragédiájából.

Tempo, olasz szó, az időt jelenti s átvitt értelemben az időmértéket, bizonyos gyorsaságot; az előadás menetére vonatkozik. Vígjátékoknak rendszerint gyors tempójú az előadása. Szédületesen gyors tempót diktál az előadásnak Molnár Ferenc „Egy-kettő-három” című műve.